СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 240. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 16 жовтня 1933. — VOL. XLI. No. 240. Jersey City, N. J., Monday, October 16, 1933. THREE CENTS.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ЗА БОЙКОТ НІМЕЦЬКИХ ТОВАРІВ

ВАШИНҐТОН. — Конвенція Американської Федерації Праці заявилася за бойкот німецьких товарів.

Резолюцію предложила конвенції резолюційна комісія на основі рекомендацій екзекутивного комітету Федерації. Таких резолюцій було три, а комісія зробила з них одну, яка постановляє, що Федерація Праці прилучується до інших громадянських установ й постановляє приняти офіціяльно бойкот німецьких товарів і німецьких услуг.

Комісія не реферувала справи довго. Подала тільки, що резолюцію принято по довгому ваганню. Головну промову за резолюцію виголосив предсідник Федерації, Вілям Ґрін. Він запевняв, що резолюція не звертається проти німецького народу, а тільки проти німецького уряду, котрий знищив юнійний рух Німеччини, що тревав пів сотні років. Він теж застерігався перед розтяганням резолюції на бойкот німецьких фірм в Америці.

Говорила теж Сельма Борхардт, представниця юнії вчителів, про свої враження з подорожи по Німеччині, підкреслюючи панування духа інквізиції в Німеччині.

При голосуванню резолюцію принято майже одноголосно. Одинокий голос проти резолюції віддав Фюрусет, предсідник юнії моряків.

Прихильники організації юній відповідно до промислів пробували знову відкрити дебату над питанням, але провід Федерації припинив дискусію та відіслав її до вирішення виконавчому комітетови.

Принято резолюцію за обезпечення на випадок безробіття.

СУД ПРО „НАЙРУ" И ЮНІОНІЗАЦІЮ.

МИЛВОКІ (Висконсин). — На домагання юнії робітників фабрик обуви суд видав проти підприємства Симплекс Шу Менюфектюрінґ Ко. заборону ставити перешкоди юнізації робітників. На думку суду, того роду перешкоди противляться законови про відбудову краю, котрий признає робітникам право організуватися в юнії.

СУД ПІДДЕРЖУЄ ПРАВО РОБІТНИКІВ ДО ПИКЕТУВАННЯ.

ПОКІПСІ (Ню Йорк). — Кравецьке підприємство Розентол, Етинґер Клотінґ Ко. добивалося від суду заборони пикетування, але суд відкинув домагання, кажучи, що заборона пикетування була би нарушенням закона про відбудову краю.

РУЗВЕЛТ ПРО ЗАГРОЗУ МИРА ІМПЕРІЯЛІЗМОМ.

НЮ ЙОРК. — На відбуваючійся тут жіночій конференції для біжучих проблем президент Рузвелт виступав з промовою про небезпеки для мира, які виходять з імперіялізму ріжних держав.

Президент ужив цеї нагоди, щоби запевнити світ про мирові й антиімперіялістичні настрої теперішнього американського уряду. „Як держава", говорив президент, „ми не хочемо загарбувати додаткових територій коштом своїх сусідів. Злучені Держави, наприклад, не хочуть анектувати ні Канади, ні її частини; ні Мексика, ні його частини; ні Куби цілої, ні її частини".

КАЖУТЬ, ЩО БОМБА БУЛА ПРИЧИНОЮ ВИБУХУ НА ЛІТАКУ.

ШІКАҐО. — Уряд підприємства Юнайтед Ейр Лайн подає до відома, що слідство в справі катастрофи літака цеї лінії коло Честертону, в стейті Індіяна, минулого вівтірка переконало урядників, що катастрофа була спричинена вибухом бомби. В катастрофі згинули 7 осіб.

ПОЖАР БАРЖІ З НАФТОЮ.

НЮ ЙОРК. — Коло фабрики нафтового підприємства Стендард Ойл Ко. у Констабел Гук коло Бейону зайнялася в пятницю баржа з нафтою. Баржа горіла три години, вибухаючи сильними експльозіями, які потрясали всею околицею, і загрожуючи інші баржі та нафтові збірники на березі. При гашенню вогню два пожарники були тяжко попарені. При пожарі самої баржі згинув один чоловік, а трох не знайдено.

НОВА ВИПРАВА БИРДА НА ПІВДЕННИЙ БІГУН.

БЕЙОН (Н. Дж.). — У пятницю в ночі виїхав звідси вантажний корабель „Джейкоб Руперт", на якому відомий підбігуновий дослідник, Бирд, вибирається вдруге на південний бігун.

Корабель задержувався тут, щоби набрати нафти, газоліни й олію. На кораблі крім людей є справжня менажерія звірят. Самих підбігунових псів, уживаних до тягнення санок, є 160; одні з них замкнені в клітках у кабинах, інші привязані на ланцюхах на покладі. Та найцікавішою частиною ладунку є певно корови, які виправа забирає з собою в зимні краї, щоби мати свіже молоко.

Корабель задержиться ще в порті Норфовк, у Вірджінії, щоби забрати літаки. Там до нього прилучиться другий корабель виправи, „Бер оф Овкленд". Там теж до виправи остаточно прилучиться адмірал Бирд, котрий прилетить туди з Бостону.

СПРАВА ДОПОМОГИ ГОЛОДУЮЧИМ НА УКРАЇНІ.

Від кількох днів перебувають у Лондоні українські парляментаристи з Румунії, п. сенатор д-р Володимир Залозецький і п. посол Юрій Сербинюк. В порозумінню з Комітетом Ратунку України інформують вони англійські круги про дійсний стан річей на Україні та про хід допомогової акції, яку ведеться по всіх землях, де тільки живуть Українці (поза межами Радянщини).

За посередництвом Українського Бюра в Лондоні зустріли згадані представники визначних парляментаристів усіх партій, як також представників найбільших англійських гуманітарних установ. Англійські чинники поставилися з великою прихильністю до допомогової акції Українців, а маючи вже досвід зі своєї праці на Радянщині підчас голоду в роках 1921-1922, готові помогти її у всьому. Бажають тільки, щоб акція мала чисто гуманітарний характер.

Поставлено основи до заснування спільного комітету важніших гуманітарних інституцій, який мав би виправцьовати програму допомогової акції в Лондоні та перевести її в життя.

Побут українських парляментаристів з Румунії в Лондоні причинився в дуже великій мірі до вирішення і спопуляризування допомогової акції в Англії. По закінченню нарад відідуть парляментаристи ще цього тижня домів, відвідуючи по дорозі українські допомогові комітети в ріжних краях, щоб зазнайомити їх з дотеперішніми осягненнями. — (Укбюро, Лондон).

МОНУМЕНТАЛЬНА ПРАЦЯ УКРАЇНЦЯ ПРО ЧЕСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА.

„Праґер Прессе" приносить вістку про монументальну працю доцента Українського Педагогічного Інституту в Празі, Григора Омельченка, про твір чеського письменника Гавлічка-Боровського „Хрест св. Володимира". Праця ця написана по чеськи і видана за допомогою міністерства освіти й Академії Наук і Мистецтв. У першій частині автор розслідкує всі досі відомі рукописи та копії поеми і доходить до ясного зображення творчого процесу Гавлічка; у другій частині порівнює він усі видання „Хреста" й описує їх точно; у третій переданий первісний текст поеми. Книжка видана в 500 нумерованих примірниках і має 124 репродукцій.

ВИОРАВ ПЛУГОМ СКАРБ.

В. Бакун зі села Рацево, пов. Сокулка, виїхав орати свою ниву і, заглибивши дещо більше плуг, виорав великий глиняний горнець, що від сили удару розсипався на куски. В горшку було 2,089 срібних польських монет з 1623—1645 року. Скарб оцінюють на 3,500 до 4,000 злотих.

ЗНАМЕННІ МАНЕВРИ.

В районі Станиславова відбудуться корпусні маневри, в яких візме теж участь марш. Пілсудський. На маневри запрошено 20 заграничних офіцирів, між якими знаходяться два французькі генерали та представники армії радянської, німецької, італійської, австрійської, еспанської і т. д.

NRA MEMBER U.S. WE DO OUR PART

„НАЦІЯ ПРО ЯКУ НІХТО НЕ ЗНАЄ".

В лондонському тижневикові „Ансерс" („Відповіди") появилися кілька дуже інтересних статей про Україну й Українців. Пише їх сам редактор цього тижневика, повернувшись недавно з подорожі по Східній Европі. Щоб запізнати український загал зі змістом статей, подаємо уривки з числа за тиждень, що скінчився дня 7. вересня.

„Нація, про яку ніхто не знає".

„Даремно будете шукати на мапі за українською державою", починає автор. „Коли запитаєте перших шість людей, що їх стрінете на вулиці, де живуть Українці, то закладаюся один до десять, що жаден з них не відповість вам. Бо Українці це нація, про яку ніхто не знає".

„А проте сорок мілионів цеї здорової селянської раси живуть тепер в Европі. Є їх стільки, як Англійців, та Валійців разом. Числом перевищають вони Поляків, або Румунів, Болгар, або Мадярів. Побіч Росіян **вони є найбільшою нацією на сході Европи.** А всетаки їх на мапі нема. Як пояснити таку загадку?"

Далі слідує короткий начерк української історії, в якому автор порівнює Українців до Британців. „Через їх витревалість і впертість називають їх (Українців) „Бритійцями сходу".

„Українську землю поділено поміж Радянщину, Польщу, Румунію і Чехословакію.

„Офіціяльно, в урядах справ закордонних, вичисляється Українців поміж іншими „меншостями", себто народами, які живуть під чужим правлінням, а не під своїм власним.

„Тимчасом, у дійсности, становлять вони цілу націю, що живе в неволі. Нація, яка при кінці боротьби, що тревала століття, таксамо як і на початку її, не далася зломити ні переслідуванням, ні гнетом, а не жадає належного права самим рядити сорока міліонами людей, що мають спільну мову та є спільного походження".

Дальше звертає автор увагу на велику національну свідомість Українців, любов до своєї поневоленої батьківщини. Торкаючи справ Українців під Польщею, автор згадує високо розвинений кооперативний рух, який натрапляє на всякі перешкоди; згадує і важне положення українського селянства, де часто одна родина не бачить більше готівки протягом року, ніж рівновартість одного фунта стерлінгів. — (Укбюро, Лондон).

ФІЛЬМУЮТЬ ЗАКАРПАТСЬКЕ МІСТЕЧКО.

Підчас останніх двох поveней, що навістили Закарпаття в червні та серпні, потерпіло дуже містечко Вилок наслідком виливу ріки Тиси. Тепер Вилок відбудовують. Освітній відділ 12. піхотної дивізії в Ужгороді фільмує відбудову Вилока. Фільма ця буде пендантом фільми ґрізної повені та її наслідків, яку виконало праське фільмове підприємство.

НОВІ СРІБНІ МОНЕТИ.

З приводу ювилею відсічи Відня Польща почала карбувати нові 10-злотові монети з королем Собеським і з написом „1683—1933 — Ян III. Собеські". Друга сторона монети має дотеперішній вигляд.

ЗГОРІЛА СТИРТА.

На фільварку Струтин біля Золочева згоріла наслідком підпалу стирта збіжа на школу Юр. Вікарського. Польська преса приписує пожежу членам ОУН, які одночасно попертинали телефонічні дроти, що лучили фільварок з Золочевом.

НАПАД НА ПОЧТОВИЙ АМБУЛЯНС.

З Берестя повідомляють, що на почтовий амбулянс, який їхав до стації Картуська Береза, у пружанському повіті, доконано 14. вересня вечером грабункового нападу. Почтиліона, що віз почту, вбили, візника стягнули з воза й покинули на місці. Бандити зрабували 2,000 зл. і мішки з листами.

СКАЖЕНИЙ КІТ НА ЗНЕСІННЮ.

На Знесінню коло Львова живе рідня Ляндесів. Ляндесова мала великого старого кота, який цими днями сказився та покусав і подрапав сильно Ляндесову і її 20-літню дочку. Обі жертви відвезли до шпиталя та дали їм протисказенинні застрики. В міжчасі влаштували сусіди за скаженим котом погоню і вкінці один поліцай застрілив небезпечну тварину. Є здогади, що той самий скажений кіт покусав інших котів в околиці, а також подрапав іще деяких дітей. Ціле передмістя охопила велика паніка.

ЗА КУРКУ ВБИВ ШУРИНА.

В селі Мілянів, пов. Каліш, жили від довшого часу в незгоді В. Барчак і його шурин Балаґер. Одного дня Барчак, хотячи дошкулити своєму шуринови ще більше, копнув його курку так сильно, що ця зараз згинула. Розлючений цим Барчак попав у таку лють, що побіг до хати, вхопив кухонний ніж і почав ним ранити свою жертву. Заки Балаґера довезли до шпиталю, цей по дорозі помер.

РАДІОВА МАШИНА ДО ПИСАННЯ.

Поліція стейту Ню Джерзи робить спроби з так званим „радіотайпом", себто радіовим тайпрайтером (машиною до писання), що автоматично переписує на папері вислані повітрям депеші. Винахідники кажуть, що цей винахід може робити великі прислуги поліції урядовим бюрам і бизнесовим підприємствам.

УКРАЇНЦЯМ В РУМУНІЇ ЙДЕ ЯК З ПЕТРОВОГО ДНЯ

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Черновецький „Час" описує невідрадне положення українського народу, що опинився під румунським чоботом. Як тільки Румуни обняли владу, зараз порозвязували українські читальні, Січи та „Союз Січей". Українських провідників зперед війни не пустили до краю. І так померли на чужині такі діячі як Омелян Попович, Семака та Е. Піґуляк. А такі вчені, як д-р Смаль-Стоцький, ще й досі живуть за границею. Не впущено на українські землі під Румунією і десятків тисяч нашої інтелігенції, і то саме тої, яка до війни працювала для свого народу. Багато з неї вже померло на чужині, не побачивши рідної землі. Туж свідому українську інтелігенцію, яка осталась, Румуни порозсилали по румунських землях, а на українські землі понасилали Румунів.

До війни мали Українці з одної тільки Буковини 18 послів до парляменту і сойму, а тепер мають усього 3. Українських товариств було в Чернівцях до війни 32, а тепер є всього 10, тай ті бідні, бо провідників забрано з Чернівець. В університеті було перед прилученням Буковини до Румунії 5 українських професорів, а тепер нема ні одного. В університеті не мають наші студенти можливости вчитись ані своєї мови, ані історії, ані інших наук по нашому.

Було в Чернівцях, Кіцмані, Вашківцях, Вижниці й Сереті 6 українських середних шкіл, а тепер всі ці школи поперемінювано на румунські, а українських професорів порозкидано по всій Румунії.

Зараз після війни Румуни покасували всі українські ґазети, а на їх місце зачали видавати українською мовою хрунівську ґазету „Голос Буковини", призначену для баламучення нашого народу і відорвання Українців від українського проводу.

ВИКИДАЮТЬ З ПАРТІЇ УКРАЇНСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

МОСКВА (Росія). — На радянській Україні вже переведено чистку комуністичної партії на 30%. В одній тільки Винницькій окрузі на 7,669 партійців виключено 2,421 комуністів за „вороже відношення до совітської влади". Ліквідація „української контрреволюції" поступає далі.

СЕМЕНІВ ТАКИ ОРҐАНІЗУЄ АРМІЮ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Отаман Семенів оголосив відозву, звернену до російських еміґрантів, у якій взиває їх вписуватись у військові ряди до боротьби з совітами по стороні Японії.

СИБІРЯКИ ПРОТИ СОВІТІВ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Відомости, які доходять сюди із західного Сибіру, стверджують, що на Сибірі населення відмовляється давати совітам хліб. Крім того комунікація з Сибіром, пароходна й залізнича, дуже погана, бо совіти концентрують тепер усі сили на границі між Японією і Совітами, надіючися вибуху воєнного конфлікту з Японією. І тому постягали ваґони і пароходи на Далекий Схід.

НІМЕЧЧИНА ПОЗА РОЗЗБРОЄННЯМ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Анґлія і Злучені Держави та мабуть Італія поставлять Німеччину перед згідне рішення в справі світового розброєння. Буде назначений реченець, у якім держави не будуть зброїтись, ні роззброюватись. І буде настановлена міжнародня комісія, яка контролюватиме зброєння держав. Якщо Німеччина піддастся тій контролі, то по тім реченці інші держави розоброяться, щоби зрівнатися щодо зброєння з Німеччиною, або Німеччина матиме право виставити таку збройну силу, яку мають інші держави.

НАПАДАЮТЬ НА ЖИДІВСЬКІ СКЛЕПИ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — В Браїлі прийшло до антисемітських розрухів. Демонстранти співали протижидівські пісні й повибивали вікна в жидівських склепах. Сильно побито поліційного комісаря, котрий хотів розгнати демонстрантів.

АРАБИ ПРОТИ ЖИДІВ.

ЄРУСАЛИМ (Палестина).—Понад 2,000 музулманів, вийшовши з мошеї, влаштували протижидівський похід. На чолі походу йшли понад 800 жінок з найвизначніших музулманських родин. Араби хотіли тим чином запротестувати проти допущення Жидів до Палестини. Поліція розігнала протестуючих, зранивши 11 осіб.

НАСТУП НА КОМУНІСТІВ У КИТАЮ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Генерал Ченґ Кай Шек розпочав наступ проти провінції Кіянсі, яка є в руках комуністів. Разом з тим оголосив він у часописах нагороди для тих, хто доставить йому комуністичних провідників. За доставу двох головних провідників живими назначено нагороду в сумі $100,000, а за доставу їхніх трупів $80,000.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

В БОРОТЬБІ ЗА УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ

Асошіейтед Прес доносить, що в Східній Галичині українська молодь пішла наступом на польські школи по українських селах. До вияснення цього треба подати, що та акція вже була підготовлювана здавна з боку українських націоналістів у краю. Є це українська націоналістична відповідь на польські заходи цілковитого знищення українського шкільництва на Західній Україні.

У своїх брошурах, виданих зприводу цеї акції, націоналісти підкреслюють, що наша дотеперішня акція протестів проти польського походу на знищення нашого шкільництва ні до чого не доведе. Тут треба інших метод боротьби з Польщею. А ті методи такі:

Батьки шкільної молоді й сама молодь мають взятися за активну боротьбу і нищити все, що є польське по школах, та бойкотувати польських учителів і довести тим до того, щоб на українських землях був український учитель, котрий учив би українською мовою й про Україну.

Українські діти не повинні слухати польського вчителя і не повинні вчитися польської історії. Учитель може жадати від дітей, щоби молилися по польськи, а вони можуть молитись по українськи. Учитель може наказати співати по польськи, а діти можуть цілком не співати, або співати українські пісні.

Старші мають глядіти на польського вчителя на селі як на зайду, хруня, і мають йому дати відчути, що йому небезпечно навіть ходити по селі. До польського вчителя в українськім селі не має ніхто з Українців говорити. Ніхто не має відповідати на його запити. Ніхто не має йому нічого продати, як би він навіть платив за товар в десятеро дорожче.

Коли польський учитель вчить у школі послуху Польщі, коли вчить її любити, то дитину треба вчити вдома любити Україну і Польщі не слухати, а йти проти неї як нашого гнобителя і злочинця, що забрав нам нашу землю.

Треба далі зрозуміти старшому громадянству й молоді, що боротьба за українську школу це не боротьба за те, щоби нам дозволено вчити по українськи в школах під Польщею, але ця боротьба з польською школою є боротьбою з одним з виявів польської державности на наших землях.

Ось так поставила Орґанізація Українських Націоналістів справу боротьби за українські школи на Західній Україні, про що саме згадує тепер американська преса.

ЩЕ ОДНА КРІЗА В АМЕРИЦІ

Хто жиє в Америці, той знає добре про економічну крізу. Хто приглядається американському життю, той знає, що рівнобіжно з економічною крізою йде в Америці кріза політична: американський нарід приходить постепенно до переконання, що давні політичні засоби для розвязки важних економічних питань не справляться з новими питаннями та шукають нових політичних способів для розвязки нової економічної кризи.

На тлі цих двох кріз наростає ще одна кріза, а саме кріза американського характеру. Про дві попередні ми чували, але про цю третю ще небагато знається. Добачують її тільки ті люди, що цею справою спеціяльно занялись. Та проте ця третя кріза має далекосяглі наслідки, і вона буде проявлятися ще й тоді, як Америка дасть собі раду з крізою економічною й політичною.

Крізу в характері Американця треба розуміти так, що американський характер, такий, яким ми його знали, починає заломлюватись. Ті прикмети, які в Америці донедавна ще прославляли й ідеалізували в людській уяві, вже більше не займають того місця, яке вони ще недавно займали. Люди назагал не думають розвивати в собі таких прикмет, які вони хотіли розвивати перед крізою. Вони закидають старі мірила людської вдачі і ставлять інакшу оцінку поодиноким признакам людського характеру.

Жерела цеї крізи лежать по части у війні, почасти в повоєннім добробуті, а по части в наступаючій опісля крізі. По кождій війні наступали часи занепаду характерів, „дрантиве десятиліття", підчас котрого пропадали люди, що не мають сильнішої моральної опори. Та десятиліття по великій війні багато гірше від десятиліть по попередніх війнах. Признаками занепаду старих умовин є: брак довірених провідників, брак відваги в народу та загальна корупція всіх кляс.

Про моральний занепад усіх кляс американського громадянства свідчать розсліди американських реклямістів („адвертайзинг мен"), котрі на останньому конґресі рішились уложити лісту прикмет американського ума, до котрих найкраще промовляти продавцеви. На основі досвіду ці реклямові знавці прийшли до переконання, що найважнішою прикметою Американця, через яку найкраще можна добитись бизнесу, є „снобівство", яке проявляється грубим наслідуванням аристократизму, удаванням шляхотности. Другою прикметою, яка грає важну ролю при продажі в Америці, це пуста пиха, що проявляється бажанням мати якусь річ перед іншими, страхом, перед тим, що подумають собі сусіди, та бажанням показатися перед іншими, страхом перед канський характер, за переконанням американських „адвертайзерів", це душевне партацтво, а цій ґрупі американського бизнесу знання людей заперечити не можна.

Ми звичайно думаємо про Американця як про людину, котра вміє станути лице в лице проти всякої небезпеки та побідити всякі трудноці. Ми привикли думати про Американця як про людину, що пробує одну карієру за другою, та остаточно встає побідно з кождого упадку. Та останніми роками щось сталося з тим характером, бо ми знаємо, що пересічному Американцеви не можна приписати таких гарних річей.

Кажуть, що американський характер у своїй боротьбі з оточенням повидумував ріжні винаходи, але ці винаходи підорвали силу американського характеру. Кажуть дослідники, що взагалі всякий винахід підриває характер. Щоби зясувати собі, якими дорогами йде ця течія підривання характеру, треба дещо поглянути в американську історію. Донедавна ще Американець не мав великого вибору при закупні річей. Вибір був вузький, однаково для бідного й для багатого. Чоловік міг купити дім, книжки, одіння, хатну обстанову, може коня й повозку. Як він забагатів, то міг купувати дещо більше, дещо кращі річи й дещо дорожче за них платити. Та всетаки його вибір був далі обмежений. Звичайно. в міру того, як він піднимався понад лінію бідноти, міг купувати кращі річи й дорожчі, але не більше річей. Від якогось часу в тім наступила радикальна зміна. Люди не думали стільки над удосконаленням старих річей, як на придумуванням нових. Ринок просто завалено новими видумками. Кождого просто року видумують нові товари, про які попереднього року ніхто не чував, може ніхто й про них не мріяв. Купці напружують усі клітини свого мозку, щоби придумати способи, якими можна би заставити покупців купувати ці нові річи. Купці стали промовляти вже не до давньої хазяйовитости, практичности й тим подібних прикмет. Вони часто промовляють до злих, неґативних прикмет, як наприклад до ославленого бажання дорівнювати Джонсам. Вони просто не лишають ніякого душевного бажання, доброго чи злого; кожде пробують зужиткувати для себе. Через те людина в нинішніх часах потребує грошей і грошей. Грошей за всяку ціну, без огляду на зусилля, без огляду на засади. Який вплив ця погоня за новими видумками й за грішми має на характер, не треба далеко шукати.

Далі самі ці винаходи мають часто посередній вплив на людський характер. Возьмім з одного боку стару піч, а з другого боку нове огрівання з термостатом. Людина, яка рано має вставати підкладати топливо до печи, мусить себе переломати, мусить проявляти сильну волю. Людина, що, лежачи в ліжку, наставляє термостат на певну теплоту, не силує своєї волі і її воля зовсім природно слабне.

Той самий наслідок будемо мати, коли порівнаємо клопоти з конем з клопотами коло авта. Нині щораз більше людей мають вигоди, які давніше були неможливі. Починаємо жити просто у віку, коли натиснення ґузика дає нам усі вигоди й приємности.

Під впливом цих течій людей охопила просто манія виставової розтрати. Кождий чоловік, кожда жінка, кожда інституція старається видавати якнайбільше, щоби комусь заімпонувати. Пропадає стара розривка, що полягала на товариськости, виміні думок. Навіть наші школи вже закинули думку, що просте життя гарне. Неодин університет виглядає як богацький готель, бо й до них уже закралася думка, що властивим ідеалом життя повинна бути виставність та що для гарної розмови треба засісти на дорогі крісла, виложені дорогими тапетами. Серед таких умовин пропадає старий американський характер, цей „твердий індивідуалізм". На його місце приходить слабість, кволість, вбиваючий натиск іти за іншими, та фальшиві ідеали.

Образ справді непідхлібний і для декого глибоко розпучливий. Правда, і нині є в Америці люди, які бачать увесь занепад амераканського характеру, і вони не зневірюються в можливість справлення родного характеру. Вони читають в історії, як занепав був анґлійський характер у часах королів Джорджів, а як сильно він змінився в часах королевої Вікторії. У часах Джорджів анґлійські урядники були найбільше продажні в світі, а в часах Вікторії урядники стали найчеснішими в цілій історії людства. І Американці вірять, що подібна переміна на краще може наступити в Америці, що й американський характер може таксамо сильно відродитися, як сильно він нині розложився.

ЛОЙД ДЖОРДЖ І ВАЛІЙСЬКА МОВА

Лойд Джордж, один з провідників анґлійської ліберальної партії та колишній довголітній премієр Анґлії, будучи недавно предсідником суду в Карнарвоні, звернувся до адвокатів, спірних сторін та свідків, щоби вони говорили валійською мовою,

Заява Лойда Джорджа викликала з одного боку сензацію, а з другого деякі клопоти. Адвокат обжалованого заявив на раду Лойда Джорджа, що він не думав промовляти по валійськи, але він волів би це робити, ніж говорити по анґлійськи. Трудність показалася в тому, що з присяжних суддів декотрі не розуміли по валійськи. Коли цю трудність можна було оминути через встановлення на місце присяжних суддів, що не вміють по валійськи, нових суддів, які вміють по валійськи, то знайти стеноґрафа, який умів би переписувати слова по анґлійськи й по валійськи, вже було багато труднїше.

Остаточно з присяжних суддів тільки один присягав по валійськи, хоч кождий з них дістав карточку з анґлійським і валійським текстом присяги та міг присягати такою мовою, якою хотів. Зі свідків опісля ні один не хотів говорити по валійськи. Зате молодий хлопчина на лаві обжалованих зізнавав по валійськи, а його зізнання негайно перекладено анґлійською мовою.

Лойд Джордж, як тільки ставив питання до свідків, усе говорив по валійськи, а свідки йому теж так відповідали. По скінченню суду Лойд Джордж подав причини свого поступовання, доказуючи, що він стояв за зізнавання свідків по валійськи, бо свідки можуть висказуватися по валійськи свобідніше й ясніше, ніж по анґлійськи. Зрештою, переповідаючи розмови, вони повинні вживати тої мови, якою велася розмова.

Цей інцидент звернув загальну увагу анґлійської преси, але ніде не викликав ворожнечі до становища Лойда Джорджа. Анґлійці не бачать нічого злого в тому, що Валійці хочуть уживати своєї рідної мови в суді чи деінде. Навіть хочби Валійці взялися витискати з Валії анґлійську мову, то Анґлійці цього не залякаються та не кликатимуть парляменту ухвалювати закони проти валійської мови, ні поліцію, щоб душити вживання валійської мови в школі, суді чи уряді.

Лойда Джорджа теж ніхто не думає критикувати за його поступок, і ніхто не підносить, що проти анґлійської мови висуває валійську мову людина, що колись була анґлійським премієром та ще й нині є одним з найповажніших анґлійських політиків.

Поступовання всіх сторін у суді та поведення всього анґлійського громадянства ціхувала справжня толєранція до другої людини та її культурних звичок. Мимоходом цілий той інцидент послужив яскравим образом для обставин у багатьох інших країнах світа.

Р. Петрин.

НА МОГИЛАХ.

(Оповідання).

(1)

Громада Билинці була маленьким селом. Як би не те, що ся невеличка купка хатчин була далеко від всіх найближчих осель, то Билинці не були би окремою громадою. Були би тільки прсілком, або вулицею якогось села. Та поля, які взалися „на Билинцях", були так далеко від більших сіл, що громадські уряди тих сіл не могли би правити родинами, які забудовувалися на Билинцях. З отсеї причини „нумери" на Билинцях дістали свою управу громадську і свого війта.

Билинці мали свою раду громадську і свого війта, та не їх сила була мати власного пароха. Вони й на власну церкву не годні були спромогтися. Мали тільки власний цвинтар, бо як була слота і потоками йшла велика вода, а ще як мости позривало, то з небіщиком годі було пробратися на далекий парохіяльний цвинтар. Громадських неужитків Билинці мали досить, отже й зробили собі власний цвинтар.

В Билинцях був громадськiй цвинтар, та громада не мала власного грабаря. Грабаря Билинці не мали не тільки тому, бо на таку громаду був би се завеликий видаток. Постійний грабар у Билинцях був попросту непотрібний. В такій малій громаді мало коли ховали кого. Грабар їв би громадський хліб не більше, як раз на місяць, або й стільки ні. Бувало, що два-три місяці дзвінок на цвинтари не озивався.

В іншій громаді був би знайшовся хтось, що згодивсь би робити роботу грабаря, беручи плату від штуки. Та такого бідного, що схотів би за марних пару шісток річно, бути слугою громади, ще й грабарем зватися, в громаді не було. Билинчани не були богачами, та вони всі своїми маєтками були між собою майже рівні. Наймитом громади не хотів бути жаден.

В Билинцях були наймити, та не наймити з нужди. І як якийй господар мав наймитів, то се не був знак, що він більший богач, як батько його наймита, чи його наймички. Челядю господаря були його діти. Бувало, що один господар мав дорослих і до роботи спосібних дітей більше. як йому в його господарстві треба було. Другий господар був ще замолодий, щоби його діти вже годні були робити в господарстві. Тоді до нього ішла на роботу зайвина дітей першого. Вони були у того другого наймитами поти, поки не підросли його діти, або поки самі не стали власними господарями і господинями, поженившись і повіддававшися.

Бездомних комірників і халупників ся мала громада ще не мала, тож не диво, що в Билинцях також не було кандидата на постійного громадського грабаря. З конечности прийшло до того, що роботу грабаря робили в Билинцях самі господарі, чергуючись. Як хто вмер. то його родина ішла до війта питати, на котрих то двох господарів тепер черга. Довідавшися. ішли до них, або війт посилав до них, щоби вислали кого на цвнтар копати яму. Черговий господар посилав свого сина, або наймита.

Яшук вислав свого сина до ліса рубати запас топлива на зиму, сам пішов до шопи різати січку. Коли розвязав околіт і став солому напихати до січкарні, прийшов молодший син сусіда Чаврина і каже:

— Старий Хриплик просить, щоби вислати грабаря.

Хоч Яшук зрозумів, для кого потрібний грабар і хто просить, він таки спитав:

— Хто просить?

— Просить старий Кирило Хриплик.

— Для когож той Хриплик просить грабаря?

— Та для себе, — хлопчина сказав. — Він вже так як би позавчера скінчив. бо не тямив, що казав. Раз коло разу питав, чи біла корова вже видоєна. А в нього білої корови цілком нема. Помер нині в ночи. Гріб мусить бути готивий завтра в ночи. Від нас іде мій брат Михайло.

— Хриплик хоче, щоби його гріб завтра був готовий! — сказав Яшук. — Колиж бо мій поїхав до ліса на цілий тиждень. В хаті маю тільки наймичку. Хіба її вишлю.

Синок Чаврина вернувся до хати і каже:

Савка Ящук поїхав на цілий тиждень до ліса рубати клепки на зиму. На цвинтар Ящук вишле наймичку Параню.

— Наймичку?! — скрикнув Чаврин. — Таке у нас ще не бувало, щоби дівка йшла на цвинтар копати гріб для небіщика. Така дівка не знає, яка тверда земля, видоптана людьми. Дівка не знає, яка глибока мусить бути яма і яку мусить мати форму. Вона може гадає, що досить буде випорпати таку яму, як яма на сміття. Чи дівка, яка не накладе доброї стирти сіна і не зиоре доброї скиби, годна викопати добру яму для чесного християнина? Він дівку хіба на сміх посилає! Добре, що й мій Михайло піде. Дівка хіба тільки поможе йому відкидати глину.

Коли в полудне Михайло прийшов з поля на обід, батько сказав до нього:

— Завтра підеш на цвинтар. Помер старий Кирило Хриплик. Сим разом на нас черга і на нашого сусіда.

— Когож він вишле? — спитав Михайло. — Його син далеко в лісі. Вернеться аж за тиждень. Хіба старий піде сам?

— Піде його наймичка.

— Наймичка? Дівка? Може Параня?

Сі питання Михайло викидав скоро і сердито. Годі було вгадати, що його сердило: те, що до такої роботи висилають дівку, чи те, що то була Параня.

— Я вже казав, що така робота не для дівки! — відповів батько.

Тепер Михайло не сказав нічого, тільки погадав:

— Дівка могла би бути мені доброю помічницею, як би то не була Параня!

На другий день рано Михайло пішов до війта спитати, де копати яму для Хрипликa. Михайло і війт пішли на цвинтар, що був за селом між нивами. На невеличкім цвинтарі і вже перекопуванім нова партія могил ще не виповнила його першої половнии. Останній ряд нових могил ще не дійшов до хреста, що стояв по середині цвинтаря. Між останньою могилою і хрестом було ще місце на одну яму.

— Ось тут, по середині між тою могилою і хрестом будеш копати, — сказав начальник громади. — Се місце дуже почесне, бо вона на самій середині цвинтаря. Тут повинен спочивати якийсь достойник.

— Найбільшим достойником в Билинцях є війт, — замітив парубок.

— Ти дурень! — сказав старий війт. — Я не буду вмирати тільки тому, що саме тепер треба виповнити яму на почеснім місци цвинтаря. Перескочити його тому, що небіжчик не був ніяким достойником, годі! Маю приказ, щоби копати і ховати запокотом. Нехай Хриплик спічне собі в тій почесній могилі, коли мав таке щастя, що вмер саме в пору, коли на се місце прийшла черга копати. Скоч до трупарні і принеси той карбований патик, що там стоїть в куті!

Михайло побіг до будки, що була при вході на цвинтар і відтам приніс патик з трома карбами.

— На сім патику, — промовив війт, — закарбована довжина і глибина гробу.

Відмірявши довжину і ширину, війт зазначив міру на земли, передав патик Михайлови і сказав:

— Копай аж по отсей карб. Ні на волос менше, бо скарали би мене й тебе. Ліпше заглибоко, як заплитко. Як би показалися які кости, то викинь їх наверх. Як яма буде готова, то викопаєш ще глибше і ті кости поховаєш там. Як твоя робота вже цілком буде скінчена, то яму накрий дошками, щоби глина назад не зсуңулася.

Коли так війт вчив Михайла, парубок стояв мовчки, увесь час лиш киваючи головою на знак, що ті поучення розуміє. Війт пішов, Михайло лишився. Парубок не дуже вдоволений був з того, що дістав таку роботу саме нині, ще й так рано. Він вчера був на музиках. Цілу ніч не спав і дещо випив. Гадав, що до полудня буде спати, бо знав, що дома нема нині жадної пильної роботи. Заспаний ніколи не може бути веселий і не може бути вдоволений з себе. Коби то лиш тільки біди було. Минула ніч була для Михайла дуже прикра, дуже гірка. Не мав щастя з дівчатами. Він був би мав щастя, як би не те, що напосівся тільки на одну. Та ся одна була для нього якась не така, як він хотів, щоби була.

Втома і пересердя склалися на те, що Михайо лютий був на ввесь світ. Найбільше сердило його те, що на нього прийшла черга робити таку роботу. Коби то з яким парубком, або з якою іншою дівкою!

— Треба закурити і взятися до роботи!

Парубок подумав так, сперна хрест рискаль і джаґан, сів на найближчій могилі, виймив тютюн і став крутити папіроску. Скрутив, запалив і за кождим разом, коли випустив дим, під носом муркнув:

— Малпа! Малпа!

(Далі буде).

— Яка є ріжниця між добрим циґаром і тещею?

— Така, що циґаро добре в перших хвилинах, а теща в останніх.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЧАСИ ЗМІНЯЮТЬСЯ І МИ З НИМИ.

Підчас своєї промови на відкриттю у Вашинґтоні памятника Семюслови Ґомперсови, довголітньому предсідникови Американської Федерації Праці, президент Рузвелт заявив радість з приводу факту, що як Ґомперса так і його, нинішнього президента Злучених Держав, колись називали радикалом за попирання ріжних проєктів публичної натури.

Між проєктами, за які Ґомперса й Рузвелта називано радикалами, є проєкт зменшення годин праці для жінок на 55 годин на тиждень.

Нині люди вже забули, коли це був такий час, що домагання 55 годин праці на тиждень вважалося за радикальну реформу.

І нині радикальний колись Рузвелт є президентом Злучених Держав, а Ґомперса ще й перед смертю вважали консервативним лідером.

Добра научка для тих, що лякаються якогось проєкту тому, що хтось там охрестить їх радикальним, чи яким иншим іменем, яке покищо має непідхлібне значіння.

СТРАХ ПЕРЕД ІМЕНЕМ.

Подібні уваги роблять ґазети в передовицях з приводу смерти Мориса Гилквита. За життя таврували його як небезпечного ворога суспільного порядку, а його смерть уважають за болючу втрату навіть консервативні ґазети, як „Ню Йорк Таймс".

Коли Ґомперса боялися як радикала, то Гилквита боялися як соціяліста. Нині „Таймс" цитує слова англійського політика, лорда Вілияма Гаркурта, котрий сказав: „Нині ми всі соціялісти". Гаркурт певно не розумів соціялізму так, як його розумів Гилквит, але видно, що вже й лорд не боїться, щоби йому пришили визиванку соціяліста.

ЧИМ ЛЮДИ ЖИЮТЬ?

Американські університети нотують великий зріст реєстрації. Себто багато людей збираються побирати науку.

Нотують теж рівночасно, що студенти залюбки записуються. Найбільший зріст реєстрації виказують курси з економії й суспільних наук.

Люди хочуть розуміти великі переміни, які відбуваються на їх очах.

„ФІЛЬОСОФІЧНИЙ ІНЖИНІР АМЕРИКИ".

Про Джана Дюї, котрого вважають найбільшим фільософом Америки, появилася стаття, котра його називає „фільософічним інжиніром Америки". Мовляв, він своїм умом передбачає повстання в Америці суспільного ладу, котрого він не любить. Автор статті вважає це за найкращий доказ великого ума — припускати прихід річей, яких серце не може полюбити.

Цей високий розвій ума Дюї завдячує, каже стаття, своїм широким подорожам по світі. Ніяка наука не дасть того, що дасть подорож: нагоди порівнювати культури та розуміти неминучість великих суспільних переворотів, хочби обсерваторови й немилих.

ЧИ ВСЕ МОВЧАНКА ДОБРА?

Один театральний директор говорив з нагоди своїх 83-літних уродин:

„Я подивляю свій шлунок передовсім за те, що він ніколи не забудеться відворкувати мені, як я його надужию".

Якби родичі любили за таке саме свої діти, то в світі було би менше „злих" дітей. Якби правителі за те любили своїх підданих, у світі було би менше революцій.

Позір! Филаделфія й околиця! - Позір!

ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ЗЛУЧЕНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА ФИЛАДЕЛФІЇ, — ВСІХ ТОВАРИСТВ, БРАТЦВ, СЕСТРИЦТВ І ГУРТКІВ МІСЦЕВИХ И ОКОЛИЧНИХ

— відбудеться —

МАСОВЕ ПЕРЕДПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

з приводу страшного терору й голоду на Україні,

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1933

в Українській Галі, 849 Н. Френклин ул., Филаделфія, Па.

ПОЧАТОК У ГОДИНІ 1-шій ПОПОЛУДНІ

ПРОМОВЛЯТИ БУДУТЬ: FRANCES RALSTON WELSH — СТАРИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ І ПАТРІОТ, СТЕПАН ШУМЕЙКО З НЮАРК, Н. ДЖ., МІСЦЕВІ И ІНШІ ПОЗАМІСЦЕВІ БЕСІДНИКИ.

Громадяни Українці!

Останні події червоно-московської політики на Україні довели наш багатий край — „шпихлір Европи" — **до найжахливіщого в історії голоду.** Москва зрабувала в наших братів збіже до того степення, що **люди в судорогах голодової смерти кидаються до людоїдства.**

Це є їхній дальший черговий засіб на покорення України, на змагання й знищення національно-економічного опору, — шляхом її виголоджения та вилюднення.

Сотні наших братів — найкращих працівників України **розстріляно в підземеллях чеки; сотні гниють в тюрмах, — з котрих повороту їм немає,** а інші заведені — самі відбирають собі життя.

Тому своїми протестами здемаскуймо варварів, — старайм.ося за перевірення Америкою політики московського режіму на Україні, з котрою **ми не годимось,** — та винесім грімкий протест перед форум культурного світа **проти червоно-московського варварства.**

Приходіть всі, — та кличте своїх знакомих!

Вічевий Комітет У. А. З. О. міста Филаделфії, Па.

ГРАМОТНІСТЬ І УРЯД.

До цьогорічних виборів піде багато людей, що будуть голосувати перший раз. Багато з них мусітимуть доказувати, що вони вміють читати й писати, бо в деяких стейтах штуку читання й писання вважається за неминучу признаку доброго виборця.

Тимчасом до вищого суду в Бруклині вплинув позов за усунення з уряду комішенера рекордів, Гаймана Шорестайна демократичного боса округа Бронсвіл, за те, що він не вміє читати й писати.

Суд видав присуд, що закон вимагає, щоб урядник надавався на уряд, але не каже, щоби він умів читати й писати. І Гаймен Шорестайн лишився на позиції комішенер рекордів, хоч він не вміє читати, ні писати.

І виходить парадокс: виборець мусить уміти читати й писати, щоби мати право голосувати, а рекорди може переховувати людина, що не вміє ні читати, ні писати.

Припустім, що вина в тому випадку законодавців, які через недогляд перепустили крізь пальці такий закон. Та в такому випадку що це за такі законодавці?

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана, складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду допомогового в сумі $25. Також дякую урядникам нашого відділу за їх труд. Кличу до всіх Українців, котрі ще не належать до У. Н. Союза, щоби вступали самі і своїх дітей вписували, бо в лучности сила, а де сила, там і воля.

Анастасія Борщовська,
членниця 20 від. У. Н. Союза,
Гемтремк, Міш.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Протестаційний похід.

Обєднані місцеві національні організації влаштовують дня 28. жовтня велике протестаційне віче, получене з маніфестаційно - протестаційним походом, як висловом протесту місцевих Українців проти гноблення України червоною Москвою. Похід зачнеться в годині 2-гій, від української церкви на Годсон Евені.

—o—

БАЛТІМОР, МД.

Молоді аматори.

Заходами Українського Горожанського Клюбу відограно дня 8. жовтня оперету „Наталка Полтавка". Отсей незабутній твір батька нашого літературного відродження, І. Котляревського, не затратив своєї сили і по 100 роках. Притягнув він на виставу стільки публики, що вона не могла поміститись і багато прибувших стояли на дворі, бо не хотіли відходити. Прийшли послухати не тільки свої, але й Американці, а навіть Жиди і Поляки.

Штуку відограла тутешня молодь, а дірігентом і режісером був п. Й. Слободян. Мушу ствердити, що публика була захоплена грою аматорів і цілою виставою. А заховувалася надзвичайно культурно, що теж годиться піднести.

Ролю Наталки відограла Марія Каличак. Виступала в тій ролі перший раз, але відограла її дуже добре. З захопленням грали й інші аматори, як Володимир Мармаш в ролі Петра, М. Фаль в ролі матері Наталки, Григорій Шулька, що представляв виборного і Андрій Пельц в ролі возного а Й. Білобран, що віддав ролю Миколи. Було на виставі багато доброго сміху, але були хвилі, що й за серце торгали. Виступали ще М. Стислий і Й. Молка та Ґеня Криж і Олена Пісь.

По виставі аматори пішли в танець і відтанцювали танки укладу В. Авраменка. Оплескам не було кінця. Здається, що молодь вже перебирає керму нашого життя у свої руки. Таким чином треба надіятися, що народня праця піде вперед.

Йосиф Семенків.

—o—

NEW YORK, N. Y.

Musicale of the Ukrainian Civic Center.

On September 26, 1933, at the International Institute on Seventeenth Street, in the City of New York, the Ukrainian Civic Center, an organization composed of the more active members of the Ukrainian fair sex, gave a social tea, which they called and announced in the Ukrainian Daily "Svoboda" as a musicale. No one apparently knew what the musicale was to consist of, but if you will take my word for it, it was a great social success, with plenty of music, tea and dancing, and may I add, also, romancing. The Ukrainian Civic Center is the only Ukrainian group in the City of New York, that I know of, that knows how to arrange such pleasant, get together affairs, at almost no expense and yet satisfy each and every new comer, in every respect.

Upon my entrance into the large, spacious, well furnished room of the Institute, I was surprised to see such a bevy of young Ukrainian maindens, who hailed from all parts of Long Island, New Jersey and New York. Interspersed among the females, one coud notice a number of young men, some being members of the American-Ukrainian Lions, which is a brother organization to the girl's group. The entire room gave the impression that a large loving family had a grand reunion at home.

At about 9 P.M. Miss Kuziw played very adroitly and competently a number of beautiful selections on her violin. Then, petite Miss Mildred Milanovich from Jersey City sang a number of Ukrainian songs very beautifully and symphathetically, even though quite softly. The solo had a very healthy effect on the intelligent gathering by arousing and stimulating the desire for the finer and nobler things of life.

Immediately after the musical program tea and cookies were served, by the nimble fingered social waitresses who did their job perfectly. Not a cup nor a saucer was broken. As soon as tea was finished, the carpets were rolled off the floor and Miss Mary Bodnar began to play on the piano. Terpsichoean numbers and [illegible] began oscillating and floating in the rhytmic air, whie the older friends, mentioned before, bid us "Au Revoir".

Just before twelve o'clock midnight, when the International Institute closes, the young group of Ukrainian friends had to disperse. It was not a rapid dismissal, however, the friendships formed, during the soiree, could not be so suddenly torn asunder. The group tarried, forming smaller groups for the purpose of going home by the same train; taking addresses and tel phones numbers, and making private personal appointments to meet one another before the next week's meeting at the Institute. The affair was ended, but I am sure that the friendships formed, the morale developed and the peasant memories will remain forever among the members and friends of the Ukrainian Civic Center.

Nicholas Hawrylko.

М. Костишин.

КОЛИЖ?

Краю рідний, краю милий,
Горенько з тобою.
Ох, колиж ти приберешся
Вольности красою?

Колиж до нас ясні очи
Вольними отвориш
Гай поглянеш, як сам батько,
Щиро заговориш:

Про бувальщину козацтва,
Гетьманську булаву,
Про січовиків завзятих
Про стрілецьку славу?

Днесь в неволі нема долі,
Хоч світи розлогі;
Ніхто словом не спитає:
Чом люди убогі?

Защо в ярма запрягають
Чужий лан орати:
Чи нам доля так судила?
Не знати, не знати...

— — — — — — — —

Україно, краю милий,
Марнієш в неволі,
Як та цвітка серед зливи
В широкому полі;

Як смерека серед тучі
Громами розбита,
Як вдовиця-красавиця,
Серпанком покрита;

Як тополя серед поля
Тужить самотою,
Як та верба кучерява
Плаче над водою;

Як старий дуб при дорозі
Весни виглядає,
Як осока серед бурі
З вітром розмовляє.

Так то наша Україна
Тугою сповита,
Зруйнована, сплюндрована,
Довкруги розрита.

Розпаношились тирани,
Торгують рабами,
Підписують за нас згоди
Поміж ворогами.

І виконують присуди
До крайньої злости
І могили розривають,
Викопують кости.

Тай шаліють, наче люті
Гиени, почвари.
Пімста Ляхам! страшна пімста!
Кари дайте, кари!

Хай тече кров без пощади
Брудними ріками,
Страшна пімста хай ударить
Ясними громами,

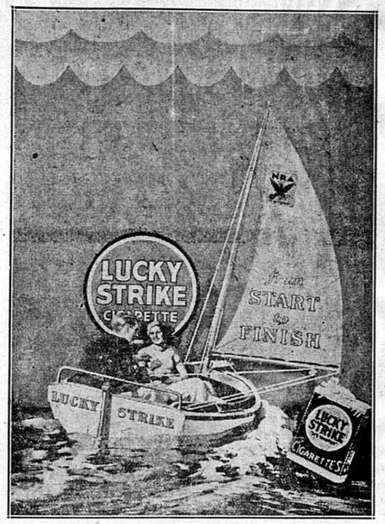
Шоб землиця задріжала,
Щоб зжахнулись люди
Тай спізнали справедливість
І фальшиві суди.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Филаделфія, Па. — На концерті в память Лесі Українки зібрано на пресовий фонд „Жіночої Долі $11.65, а на Р. Ш. призначено $5 як дохід з концерту і $4 з каси. Отсе подається як спростування попереднього оголошення.

М. П., Филаделфія, Па. — Ваша новинка прийшла запізно, бо ми її вже подали за іншою ґазетою. Як пишете про такі річи, подавайте завжди жерело, звідки це берете. Новинка була в московській ґазеті.

В. Ґ., Рачестер, Н. Й. — Такі поклики видає кожда громада, коли влаштовує віче чи похід. І вони не надаються до оголошення в ґазетах, бо ґазети подають і без тих покликів багато матеріялу про голод на Україні. А цей матеріял важніший ніж поклики. Того роду поклики є добрі, але вони є для певної місцевости.

БОГАЧ.

От жиє собі богач, нічим ся не журить,
Має гроші, сильну жінку: тим то ся чепурить.
Тай і діти в нього є і вже й немаленькі:
Хвала Богу, з лиця гарні, в голові пустенькі.
В школу батько не пустив, нагнав до роботи,
Зате йому приносили „пейду" що суботи.
Так ту „пейду" сам тай жінка й діти рахували,
Правду скажу, люди добрі, бо не марнували.
Та хоч бідний, як просив що, то вони не дали,
На спід в куфер положили, лахами приклали
Ще й колодку причіпили, щоб люди не вкрали,
А ключ мамі за панчоху добре заховали.
Мати вдома, як звичайно, „бортників" тримала,
А щоб більше заробити, на спосіб ся взяла:
Один „бортник" лишив кави, другий трохи мяса,
Вона сіла, рештки зіла, бо на теє ласа.
Бо тим, каже, заощаджу, за гроші не куплю,
А „бортника" таки злуплю, куди ся поступлю!
Як вже досить грошенятoк в куфер накладали,
Тоді всіх столівників від себе прогнали.
Та на що нам столівників коло них ходити:
Адже можна в інший спосіб гроші заробити.
Жінка каже: от візьмуся горівку варити,
Ми знакомих маєм досить, тож прийдуть купити.
Богач ніби сокотиться, руки затирає,
Чи той бизнес оплатиться, то ще сам не знає.
Лиш в голові так міркує, що незгірше буде:
Таж я добрий чоловік є, нехай скажуть люди.
Яж в громаді господар, як скажу вак буде,
Через теє у громаді сваряться всі люди.
Як зачне якусь роботу громада робити,
Я вже про це постараюсь, щоб недопустити.
Як підмовлю кумів моїх, сусідів ще й свата,
То в неділю буде в мене людей повна хата.
Тоді пічнем інші пляни собі укладати,
А я зверну на ту тему: деб горівки взяти.
Бож вони всі теє знають, що я „тверде" маю,
Тоді купить один, другий, а я скоритаю.
Як задумав так і зробив, все пішло в порядку,
А що теє гріхом буде, не прийшло й на гадку.
Сам жеж певно він не думав, що Бог ме карати,
Що як бідний хліба просить, він не хоче дати.
Брата давно вже відрікся, сестри він не знає,
На край рідний цента не дасть; каже, що не має.

*

Ой, богачу, бійся Бога, пригадай собі,
Де родився, де прожив ти літа молоді.
Згадай батька, неньку, сестри тай своїх братів,
Як ти нераз цілу днину від голоду млів.
Пригадай собі край рідний і своє село,
Як робив ти в Жида й Ляха, як прієло чоло.
Як ти нераз чужим зайдам у дворі робив,
За звстрійську білу „шустку", що тобі платив.
Як Франц Йошкови служив ти — чи і те забув,
Як торністру ще і „броцак" на хребті тягнув?
А тепер ти вже великим богачем зробився,
Як заїхав на чужину, грошей доробився,
Гроші твої — це мамона, вони розійдуться
Через них ти хрунем стався, всі люди сміються.

Катерина Сарабун.

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ КНИЖОК

ПРОДОВЖАЄТЬСЯ ЩЕ НА МІСЯЦЬ

ЗА ПОЛОВИНУ ЦІНИ 50 ПРОЦЕНТ ОПУСТУ

УКРАЇНЦІ И УКРАЇНКИ!

Хто з Вас іще не має своєї бібліотеки, тепер має нагоду набути її за половину ціни Також усі товариства, братства, сестрицтва і клюби можуть використати цю випродаж і заощадити гроші, а при цьому мати гарну бібліотеку.

Українці повинні тепер підчас цеї випродажі постаратися, щоб американські бібліотеки використали також отсю нагоду.

Щоб одержати книжки за половину ціни, замовлення не може бути менше від суми одного доляра. Наприклад, хто надішле $1.00, має вибрати собі книжок на $2.00; хто надішле $1.50, має вибрати собі книжок на $3.00; хто надішле $2.00, має вибрати собі книжок на $4.00, і так далі. До кождого замовлення до суми $5.00 треба долучити 10 центів на оплату „асекурації" пакунка, бо при такій випродажі книгарня не може відповідати за затрачені пакунки. На замовлення вище від $5.00 треба надіслати 15 центів.

КНИЖКИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

(Твори зазначені звіздкою (*) є друковані в Америці, зглядно в Канаді; твори зазначені хрестиком (†) вийшли друком у старім краю; твори без жадних знаків є видані „Свободою").

А.

† **Абатеса ді Кастро,** оповідання, Стендаль, пер С. Пащенко — 50
* **Абу Касимові капці,** арабська казка І. Франка — 30
* **Амалюнга** або Дочка дебрів, оповідання з часів боїв між Европейцями й Індіянами — 20
Американські трости. — Ковбок (казка). — Емігранти. — Дні нашої слави і недолі — 15
† **Андріян і Антіноя,** роман, Ґ. Еберс, перекл. М. Троцький, три томи — 1.50
† **Аритметичні правила** А. Чепіги (перерібка В. Верниволі). — 20

Б.

† **Байки Езопа** для української молодіжи, переповів Л. Селянський, з 4 ілюстраціями, брош. — 20
† **Байки** Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями — 20
† **Байки** Івана де-ля Фонтена, переклав Л. Селянський, брош. — 20
† **Байки Леоніда Глібова,** з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями — 20
* **Байки небелиці** — 10
* **Батьківщина** й інші оповідання, Ів. Франка — 25
* **Библійни повѣсти** изъ старого и нового Завѣта (съ образками), написани священникомъ О. Л., опр. — 1.50
† **Біблія,** святе письмо старого і нового завіту мовою русько-українською, переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра Пулюя, в полот. оправі — 3.00
† **Біля машини,** оповідання В. Винниченка — 10
* **Блискавиці,** суспільна студія і Жовнірські оповідання, М. Яцкова — 50
† **Бо війна війною,** збірка нарисів Василя Софронова — 10
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі — 15
* **Боги жаждуть крови,** нап. Анатоль Франс, з французької мови переклав О. Пашук — 75
* **Борба світів** В. Велса — 40
* **Борці за правду,** історичне оповідання А. Кащенка, вид. 4-те — 45
* **Борба Українського Народу за волю і незалежність.** Огляд подій за рр. 1918, 1919 і 1920, і як будувалась Українська Держава. Написав Д. Долинський — 1.00
† **Брати Моуглі,** оповідання з життя дитини між звірами. Р. Кіплінґа (переклав Ю. Сірий) — 60

В.

* **Варвара Убрик,** опов. з життя в монастирах — 40
* **Варіят** з 1906 року. — 2. **Вірші.** — 3. **Між бурливими филями,** драма на 4 дії. В. Бабієнка — 35
† **Василько Ростиславич,** історична повість з XI віку, в 2-ох томах Володимира Бирчака — 1.00
Весела бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців — 50
Весела книжочка, з 17 образками Гумористично-сатиричний збірник для сумних людей — 35
Веселий оповідач, веселі оповідання Б. Грінченка — 25
* **Ветеринар,** або як лічити і плекати домашні звірята, зібрав і перевів після українських і англійських видавництв М. М. Белеґай, з ілюстраціями — 60
* **Вечері на хуторі біля Диканьки,** повістки Миколи Гоголя — 15
† **Вибір Поезій,** О. Федьковича — 10
* **Відвдячився,** оповідання з козацької давнини, А. Чайковського — 1.00
† **Відмолодження,** після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками — 10
† **Відродження,** роман Льва Толстоя, переклав Василь Сімович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге виправлене, з текстовою реставрацією Б. Боднарського зрівнане видання. Три частини в двох томах, опр. — 2.75
† **Від себе не втечеш,** оповідання Марка Вовчка — 20
Вільний чоловік і інші оповідання, Ст. Костіва — 40
Вічевий співаник — 5
* **Вічний Жид** — 10
† **Вибір творів,** Яків Щоголів — 25
Вибір поезій Івана Франка і короткий начерк його життя — 35
† **В затінку й на сонци** та інші оповідання, нап. Юрій Кміт, брош. 35, опр. — 50
* **В неділю рано зілля копала,** оповідання О. Кобилянської — 75
Вода в природі. — Умірковнний та щирий, В. Винниченка. — Заграй — Останки „Фортуни" — Дні нашої слави і недолі — 20
* **Вступні Слова і Принагідні Мови** світського змісту, уложив і виголосив о. М. Кінаш — 1.00
† **Вступ до метафізики,** нап. Анрі Берґзон, пер. Евген Яворський — 35
† **Всесвітна Історія,** в 3-ох томах, Чайковського — 3.25
† **Всесильний доляр,** оповідання А. Хомика, пер. Н. Суровцова — 60

Г.

† **Гайдамаки Т. Шевченка,** видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоною, велика настільна книга (13x17 цалів), в карт. оправі 3.50, в полот. оправі 5,00, в люкс. оправі — 6.00
† **Гайдамаки** Тараса Шевченка — 50
* **Галицькі анекдоти,** гумористичні оповідання Мст. Руса — 10
† **Галичина в життю України** д-ра Лозинського — 25
* **Галка смерти.** Свобідно за Марк Твейном переклав В. Держирука — 5
* **Гарна історія о терпеливій Олені,** донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя — 20
Гаси огонь, поки не розгорівся й інші оповідання — 20
* **Герой Капіталу** Антона Сінклера (перекл. Н. Романович) — 30
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями — 25
* **Гіпнотизм і сугестія** в 2-ох частях — 40
† **Голод,** оповідання В. Винниченка — 5
† **Голод на Україні,** з 39 образками й діяграмами. І. Герасимович — 50
† **Гордий цар, Про царенка Івана та чортову дочку,** українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського — 20
† **Гостинці,** збірка фейлетонів, Миколи Синежупанця — 25
† **Граматика української мови** для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видання з одмінами й додатками. Нацисав д-р Василь Сімович. В полот. оправі — 3.75
* **Грішники,** роман-хроніка, О. Я. Кониського — 80
* **Гумор і сатира** — 25
† **Гуморески,** нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. — 20
Гуцули й Гуцульщина Г. Хоткевича — 25

Ґ.

Ґеновефа, оповідання про княжну невинно засуджену на смерть — 30
† **Ґеновефа,** оповідання для народу, переповів А. Яворівський, з численними образками — 35
† **Ґолем,** оповідання Ґ. Майрінка (пер. В. Левицький). В опр. — 1.50

Д.

* **Дарвінізм** Еміля Ферріера (переклад з французького) — 80
* **Два мужі — одна жінка,** оповідання Е. Золі (переклав Ом. Ревюк) — 20
* **Дві могилі,** оповідання з сибірського життя, І. Королевського — 10
* **Дві староруські повісти про св. О. Николая,** нап. д-р В. Щурат, з 3-ма ілюстраціями — 10
* **Девять братів і десята сестриця Галя,** Марка Вовчка — 20
† **Девять братів і десята сестриця Галя,** оповідання Марка Вовчка — 20
Де любов, там і Бог, оповідання, гр. Л Толстоя (перекл. Ю. Сірий) — 15
† **Дещо про гроші** — 10
* **Діявольська справа,** або Як кс. Шмідт замордував Анну Авмілєр — 25
* **Для домашнього огнища,** повість І. Франка — 85
Дон Кіхот із Манчі, Високодумний Рицар, в 2-ох томах — 1.00
† **Дорош, Гаркуша** й інші оповідання. Олекса Стороженко — 45
* **Доля України,** вірші, Дм. Штогрина — 35
* **Домашня кухня,** або **Як варити і печи,** Леонтини Лучаківської, в оправі — 1.00
* **Домашній лікар,** М. М. Белегая — 75
† **Достойно єсть,** збірка в Шевченкові роковини — 15
† **Думки** Тараса Шевченка — 20
Дяк, оповідання Марка Вовчка — 20
† **Дужим помахом крил.** Роман. Написав А. Крушельницький. Перший том 1 частина 212 ст. II. частина 192 ст. — Другий том, І. частина 248 ст., II. частина 252 ст. Це покищо одинокий у нас письменницький памятник наших визвольних боїв у Галичині 1918 р. З великим знанням речі здебільшого на основі освітлення матеріялів, — отворює Крушельницький хід военних подій та постатті головних героїв. Всі части — 2.50

Е.

* **Еволюція в образках,** Д. Гирда — 1.25
* **Евстахій,** повість з перших віків християнства, Хрістофа фон Шміда — 30
† **Електричність,** Н. Р. Кемпбела — 35
† **Енеїда.** Твори І. Котляревського — 45
* **Есперанто,** український підручник міжнародньої мови — 40

Є.

* **Єзуїтська преподобниця,** історичне оповідання, Ор. Левицького — 25
* **Єлисавета, мучениця на царськім престолі,** з німецького переклав М. П. Б. Ясенівський — 60

Ж.

† **Жах.** Збірка оповідань Бандурист — 10
† **Життя і відносини на Радянській Україні.** І. Герасимович — 20
* **Жителі Марса,** Вол. Гериновича — 10
Життя, зарібки, організації і т. п. в Злучених Державах — 15
Жінка і її значіння в суспільнім життю. — Сільський хірурґ (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі — 15

З.

† **Завдання нової школи,** нап. д-р Ґустав Вінекен — 10
За вольности України, Яр. Весоловського — 5
† **Залісся,** повість Осипа Маковея, друге справлене видання, брош. — 1.00
† **Замітки про сільське господарство,** Вол. Нікольського — 35
† **Записна книжка,** оповідання, В. Винниченка — 5
* **Запорожська слава,** історичне оповідання, А. Кащенка — 50
† **Запорожці,** казка Івана Нечуя Левицького — 20
* **За рідний край,** оповідання з часів Хмельниччини, Н. Бурлахи — 30
За сестрою, оповідання з козацької старини, А. Чайковського — 35
† **Захар Беркут,** образ громадського життя Карпатської Руси в XIII віці, повість Івана Франка, опр. — 1.50
† **Збірка „Вільного Слова"** за 1-ший рік видання в полотні 1916 року — 10
* **Збірка оповідань** для української молодіжи — 40
Збірка повісток — 10
† **Збірник народних пісень і дум,** брош. 50, опр. — 65
† **З вершин і низин,** збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листя" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя), є 14 ілюстрацій, в оправі — 3.40
† **З Дніпра на Дунай,** оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те — 40
† **Земля,** повість Ольги Кобилянської, опр. — 2.00
З життя первісного чоловіка, про життя первісних і сучасних дикунів — 35
† **З журбою радість обнялась,** збірка віршів, О. Олеся — 60
З історії релігійної думки на Україні, Михайла Грушевського — 1.00
† **З культурного життя України,** нап. д-р Зенон Кузеля — 10
† **Злощасний самоцвіт,** повість з козацьких часів, М. Ценевич — 50
† **Змагання,** оповідання, А. Крушельницького — 1.00
† **З минулого,** від гетьмана до Директорії. В. Андрієвський, опр. — 1.50
† **З минулого** (1917 рік на Полтавщині). Віктор Андрієвський, брош. — 50
Знання життя, д-ра С. Демидчука — 30
† **Знак чотирох,** дитективний роман, нап. Конан Дойл — 75
† **Зоольоґія** для вищих початкових шкіл та ґімназій з багатьома малюнками та барвними таблицями, нап. д-р Іван Раковський, брош. 50, опр. — 75
З років війни, сатиричні ілюстрації з европейської війни, оповідання й інше про старий край і Америку — 30
* **З фільософії політики,** нап. д-р А. Крістензен, пер. Мих. Лозинського — 65

І.

* **Іван Дурак** та інші оповідання, гр. Л. Толстоя — 25
* **Іван Франко,** біографічно-літературний нарис — 20
* **Із звірячого царство,** перша сотня найкращих казок. Зібрав В. Держирука — 20
Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації). — Катерина (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана Запорожським козакам. — Відповідь запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти — 20
* **Ілюстрована історія України** в 2-ох томах, М. Грушевського, в оправі — 3.25
* **Ілюстрована свята інквізиція,** страшна смерть за віру в Бога — 50
* **Ілюстроване українське письменство в життєписах,** д-р М. Пачовського — 35
† **Інститутка,** оповідання Марка Вовчка — 20
† **Історія України,** найновіше видання, Миколи Аркаса, в опр. — 3.50
† **Історія України,** І-ий том: Княжий вік, II-ий том: Литовсько-польський вік. В. Будзиновський — 50
* **Історія боротьби віри з наукою,** Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик) — 1.50
† **Історія Греції та Риму** для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський — 65
Історія заложення Злучених Держав Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було (1 ілюстрація). — Бог на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі — 15
* **Історія Московщини** до Петра Великого — 40
* **Історія о золотокрилім лицарю** — 10
* **Історія про гарну Маґельону,** оповідання з давних часів, і **Про злодія в селі Гаківниці,** оповідання П. Куліша — 25
* **Історія про Луця Заливайка,** Ів. Наумовича — 30
* **Історія про сироту Івася** — 20

К.

† **Казки Гауфа,** опр. — 75
† **Казки братів Ґріммів,** з переднім словом, портретом автора і малюнками в тексті — 20
† **Казки братів Ґрімів** в чотирох томах з 180 малюнками, том І — 60
† **Казки Вільгельма Гауффа,** з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) — 60
† **Казки Вільгельма Гауффа,** з 82-ма малюнками, частина друга (пять казок) — 60
Казки про Циганів — 10
† **Казки Бехштайна,** ч. 1 — 50
† **Казки Бехштайна,** ч. 2 — 50
† **Кайдашева сімя,** повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі, опр. — 1.50
* **Каменярі,** журнал студентського кружка за рік 1919 — 1.00
* **Камінна душа,** повість Гната Хоткевича — 1.50
* **Кармелюк і Невільничка,** оповідання Марка Вовчка — 20
† **Кармелюк, Невільничка,** народні оповідання Марка Вовчка — 20
* **Кльод Ґе** і другі оповідання — 20
* **Кляса проти кляси,** Л. Мартова — 5
* **Князь і Жебрак,** знаменита повість американського гумориста М. Твейна — 50
† **Книжка про Німеччину.** Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького життя і з багатьома ілюстраціями. В картон. оправі — 1.00
* **Кобзар** Т. Шевченка (в 1-ім томі — 1.00
* **Кобзар Т. Шевченка** (в 2-ох томах) — 1.50
† **Кобзар Тараса Шевченка,** з портретом автора, сторін XVI+707, опр. — 2.50
† **Кобзар Т. Шевченка,** брош. — 1.50
† **Кобза та Кобзарі,** В. Ємець — 35
* **Козацька пімста,** оповідання з козацької старовини. А. Чайковського — 30
† **Козацька пімста,** оповідання з козацької старовини, А. Чайковського, друге видання — 40
* **Коли зійшло сонце,** оповідання з 2,000 року, П. Крата — 30
* **Коляди і щедрівки** на Різдво Христове і Богоявлення, з додатком пісень страстних, воскресних і інших пісень церковних — 35
† **Контрасти,** нарис, В. Винниченка — 10
† **Коротка історія Козаччини,** нап. проф. Володимир Антонович, із переднім словом про життє та діяльність Антоновича, із портретом автора, образами гетьманів, картою України і увагами д-ра Мирона Кордуби, друге видання — 65
Коротка Історія Руси до зруйновання Запорожської Січи — 10
* **Короткий огляд українського письменства** від 11-го до 18-го століття, Ост. Макарушки — 30

Замовлення і належитість слати на адресу:

"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN ASSOCIATION CELEBRATES BIRTHDAY.

The Ukrainian-American Business Association of Newark observed its first anniversary last night with a banquet in its new hall at 20 Jones street. Speakers included Wliiam Kuzma, attorney; Dmytro Churnink and Michael Janeson, secretary of the Ukrainian Educational Association. They urged cooperation with the organization, setting forth its aims as furthering the interests of Ukrainians and relief for the needy of that race.

Organized October 8, 1932, by Charles Hapanowicz and a group of associates the association first was located at Ukrainian Sitch Hall, 229 Springfield avenue. Its purpose is to obtain as members department stores and smaller shops of Newark and to urge the Ukrainian people to patronize only member establishments. About 200 members and 150 stores are in the association. A percentage of the profits from sales to members is turned over to the society for relief.

Offisers of the association are: President, William Gulka; vice president, Michael Stodolsky; secretary, Hapanowicz, and treasurer, John Winock.

(Newark Evening News, October 9, 1933).

UKRAINIANS TO CELEBRATE THEIR INDEPENDENCE DAY.

Special services November 5; Rev. Stephen Musiychuk Plans Concert.

The fifteenth anniversary of Ukrainian Independence Day, which occurs November 1, will be celebrated by Passaic, Clifton, Garfield, Lodi and Willington Ukrainians on Sdnday, November 5.

Special services will be held in the City's two Ukrainian parishes, the Ukrainian Orthodox Church, 47 Hope Avenue, and the Ukrainian Greek Catholic Church, Van Buren Street, and a concert will take place that evening in Ukrainian School Hall, 212 President Street.

D. Halychyn of Jersey City, general secretary of the Ukrainian National Association, and the Rev. Stephen Musiychuk, of the former church, will be the speakers.

The celebration will be opened by Stephen Davidovich. Besides selections by the Lisenko Choir, comprised of 80 singers of both churches, the program will include recitations and selections by the children's choir. The soloists will be Anna Hirchycia, Natalia and Eugenia Rozdilsky, Michael Shwetz, Anna Swhetz and G. Dmuchowsky. The Rev. Mr. Musiychuk, director of the chorus, is in charge of the program.

Officers of the committee on arrangments are: Nicholas Maximiuk, chairman; Alex Bereziwsky, vice-chairman; Michael Shwetz, recording secretry; Michael Fil, financial secretary, and Harry Yaskiw, treasurer.

(The Herald News, Passaic, N. J., October 7, 1933).

ПЕРШИЙ ДЕНЬ ШКОЛИ.

Рано-раненько
Вбраних чистенько
Діточок ненька
За ручечьку провожає
І до школи висилає,
І тихо, любо всміхається,
Сама їх навчає;
Як повна рожа
Поглядає веселенько.

Сонічко гріє,
Пече, аж гріє,
Лист вже жовтіє.
Стежечками, доріжками
Ідуть діти гурточками:
Гудуть мов пчоли
Й поволи
Спішать до школи,
А кожде личенько,
Як свіже яблочко,
До сонічка румяніє.

Пташечка пирхне,
Вітерець дихне
І знов затихне.
Молодеча пісня ллється
І до Бога ген несеться,
Діточі крики скрізь дзво-
[нять;

Сонце заходить
Червоним заревом,
Осіннім сяєвом
За дерева никне.

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

(70)

Коли Тарзанови здавалося, що він уже позбувся небезпеки, перед ним зявилася огидна маска якогось жерця. Очевидно, він сторожив тунель, який провадив до забороненого саду. Жерцеви також була несподівана зустріч з Тарзаном і поки він стямився, гострий ніж Тарзана встряг у його серце. Жрець повалився мертвий на землю, навіть не писнувши. Тарзан схопив його труп і поволік з собою далі по підземеллю.

Вибравши наручне місце, Тарзан відтяв своїм ножем хвіст у жерця, а потім здер з нього огидну маску, яка нагадувала кінську голову. Тут у бічній кімнатці, звідки цей жрець був вийшов на зустріч Тарзанови, він переодягся в ціле убрання жерця. Потім причепив собі хвіст жерця, так, що годі було зверху пізнати, що то причеплений хвіст. На голову Тарзан надягнув маску й тепер став до непізнання хвостатим, якщо не звернуть уваги на його пальці.

Після того він вибрався на денне світло в храмі. Тут трівога ще не минулась і всі стурбовано шукали Тарзана. Тарзан тримав у своїй руці хвіст, бо бачив, що так робили інші. Маска заслоняла його перед усіми і ніхто не звертав уваги на його руки й ноги, кидаючи лише короткі погляди на постать „жерця". Тарзан знав, що жерцеви можна заходити скрізь, лише не вільно йому бути в забороненому саді. Тому він тепр змінив свої пляни.

Він тепер до забороненого саду пішов уже не підземеллям, а через храм. Тут були всі так заклопотані пошукуванням його, що ніхто не звертав уваги на „жерця", який непомітно зник за бічними дверми. За кілька хвилин Тарзан опинився в забороненому саді, куди мав доступ лиш король та верховний жрець. Тут Тарзан, ховаючись за кущі чудових цвітів, наблизився до того місця, де він почув був, як Панатлі розповідала королівні, що його вбють.